

טופס סילבוס

סוגיות ותאוריות בתכנון עירוני Issues and Theories in Urban Planning

סמסטר א' תשע"ז
2 ש"ס

סוג המסגרת: שיעור

דואר אלקטרוני: anatgoll@post.tau.ac.il

שם המרצה: ענת גולדמן
טלפון:

שעות קבלה: לפי תיאום
מראש

תיאור הקורס

הקורס יסקור תיאוריות ורעיונות בהתפתחות ערים, תוך דגש על מורפולוגיה עירונית ורעיונות בעלי זיקה לאדריכלות עירונית במאה ה-20. במהלך הקורס ייסקרו נושאים הקשורים לתיאוריות ולפרקטיקה של תכנון ערים בארץ ובעולם ולשינויים במערכות עירוניות כגון שימושי קרקע וארגון מרחבי של העיר. בקורס נעסוק בתיאוריות התכנון העירוני, מתקופת המודרנה ועד היום. נעמת תיאוריות מול המוצר התכנוני בתקופות שונות. בנוסף ייסקרו תיאוריות עדכניות המתארות את העיר כמערכת מורכבת בעלת תכונות ארגון עצמי.

The course will review theories and ideas in urban development, with emphasize on urban morphology theories related to urban architecture in the 20th century. The course will review theories and case studies of urban planning and urban dynamics (e.g. in land usage and spatial organization of the city) in Israel and around the world. We will review modern urban theories and compare then to the actual planning. Additionally, recent theories which describe cities as complex systems with self organizing characteristics will be introduced.

דרישות הקורס

נוכחות, השתתפות, כתיבת עבודה.

מרכיבי הציון הסופי

הרצאה בכיתה, עבודת מסכמת, השתתפות בכיתה - בונס

ישנה חובת נוכחות (בלפחות 80% מההרצאות) שהינה תנאי מקדים לזכאות לקבלת ציון בקורס.

נושאי הקורס (נתון לשינויים)

- אבולוציה תרבותית ותכנון עירוני

- המהפכה החקלאית
- המהפכה העירונית
- המהפכה התעשייתית
- דיפוזיה מרחבית
- תיאוריות מיקום (ון תונן, וובר, בורגס, הוטלינג)
- היררכיה עירונית (קריסטלר, לוש, זיפ)
- ערים אורגניות
- עיר גנים
- תכנון אוטופי והעיר המודרניסטית
- איזור (Zoning)
- גאוגרפית הזמן (האגרסטרנד)
- מקום ואי מקום (רלף)
- ביקרות על המודרניזם (ג'ין ג'יקובס, כריסטופר אלכסנדר)
- השיח התיאורטי התכנוני (התכנון הרציונאלי-כוללני, הגישה הביקורתית, גישת התכנון האסטרטגי, תכנון קומוניקטיבי, תכנון במציאות של מערכת מורכבת)
- שיתוף הציבור בתכנון
- התכנון בישראל (תיאוריה מול פרקטיקה)
- הרפורמה במערכת התכנון
- מבנה חדש למערכת התכנון בישראל - הצעה (פורטוגלי ואלפסי)
- רשתות עירוניות (מורכבות) ותחביר המרחב
- תחביר עירוני (אלכסנדר, הילייר)
- דימוי עירוני (לינץ)
- גיאוגרפיה הומניסטית (הארווי, קסטלס)
- גיאוגרפיה קוגנטיבית
- העיר כמערכת מורכבת (באטי, פורטוגלי)
- מורפוגיניסיס
- כשלי שוק
- תל אביב (טיפולוגיה של בניינים, חצרות אחוריות)

רשימת ספרות חלקית (ייתכנו שינויים במהלך הסמסטר)

אלפסי נ., פורטוגלי י., מבנה חדש למערכת התכנון בישראל, אוני' ת"א המרכז ללימודים בינלאומיים ואזוריים ע"ש סי' דניאל אברהם, 2009.

Christopher Alexander, A City Is Not A Tree, Design London: Council Of Industrial Design, 206, 1966

Batty and Longley, Fractal Cities, 1994, Introduction, Chapters 1 And 2

Cervero, 1998, The Transit Metropolis, Island Press

Garden Cities of To-Morrow (London, 1902. reprinted, edited with a preface by f. j. osborn and an Introductory Essay by lewis Mumford. (London: Faber and Faber, [1946]):50-57, 138- 147.

Walt Whitman's "Manahatta" And Frank Lloyd Wright's "Broadacre City"
: Concurrent Envisioning of a Democratic City / by John f. and Roche, jr

- Bill Hillier and Julienne Hanson, *The Social Logic Of Space*, Cambridge University Press, 1984
- Bill hillier and Laura Vaughan, *The City as One Thing*,
<http://eprints.ucl.ac.uk/3272/1/3272.pdf>
- Juval Portugali, *Self-Organization and The City*, Springer, 2000
- Michael Batty, *Cities and Complexity*, Mit Press, 2005
- Joel Garreau: *Edge City: Life On The New Frontier*, Anchor, 1992
http://www.mediaarchitecture.at/architekturtheorie/broadacre_city/2009_broadacre_model_en.shtml
- Gk Zipf, *Human Behavior And The Principle Of Least Effort*, Ddison-Wesley, 1949
- Kevin Lynch, *The Image Of The City*, Mit, 1981,1990
- Christopher Alexsamder, *A Pattern Language: Towns, Buildings, Construction*, Oxford University Press, 1977
- Bill Hillier And Julienne Hanson, *The Social Logic Of Space*, Cambridge University Press, 1984
- Bill Hillier, *The Common Language of Space: A Way Of Looking At The Social, Economic And Environmental Functioning of Cities on a Common Basis*. Online Document (<http://www.spacesyntax.org/publications/commonlang.html>)
- Massey D, 1974, "Social justice and the city: a review" *Environment and Planning A* 6(2) 229 – 235
- Levine "Book Reviews : David Harvey, *Social Justice and the City*." *International Journal of Comparative Sociology*.1976; 17: 119-120
- Portugali, J. (1990). Preliminary notes on social synergetics, cognitive maps and environmental recognition. In H. Haken & M. Stadler (Eds.), *Synergetics and Cognition* (pp. 379-392). Berlin: Springer-Verlag.
- Portugali, J. (1996). *The Construction of Cognitive Maps* (pp. 365). Dordrecht: Kluwer Academic Publishers.
- Barbara Tversky, *Distortions in cognitive maps*, *Geoforum*, Volume 23, Issue 2, May 1992, Pages 131-138
- Ryan & Gross (1943), "The Diffusion of Hybrid Seed Corn in Two Iowa Communities," *Rural Sociology* 8 (March): 15.
- Hagerstrand (1965) 'On the Monte Carlo simulation of diffusion,' *European Journal of Sociology*, 6, 43-67
- David Seamon & Jacob Sowers (2008) "Place and Placelessness, Edward Relph" in *Key Texts in Human Geography*, P. Hubbard, R. Kitchen, & G. Vallentine, eds., London: Sage, pp. 43-51
(http://www.arch.ksu.edu/seamon/place_&_placelessness_classic_texts.pdf)
- Edward C. Relph, (1976) "Place and Placelessness", London: Pion
- Edward C. Relph, "Reflections on Place and Placelessness", *Environmental & Architectural Phenomenology Newsletter*
(<http://www.arch.ksu.edu/seamon/Relph96.htm>)

ביה"ס לאדריכלות ע"ש דוד עזריאלי
הפקולטה לאמנויות ע"ש יולנדה ודוד כץ
אוניברסיטת תל אביב

The Dictionary of Human Geography / edited by R.J. Johnston, Derek Gregory and
David M. Smit, Cambridge, Mass. : B. Blackwell, 1994